

modrost, da ne bo postavljen čez veliko, kdor se ni izkazal zvestega v malem. Prvi pogoj dobrega znanstvenega dela je preciznost in eksaktnost — in še vedno velja in zasluži upoštevanje zahteva, ki jo je v imenu prešernoslovja pred desetletji zapisal Žigon: „Delajmo čisto delo!“ *Janko Glaser.*

HONORÉ DE BALZAC: OČE GOÏRIOT. — MOLIÈRE: TARTUFFE. Poslovenil Oton Župančič. Založba Hram. 1934.

Kdor bo hotel dostojno oceniti Župančičev pomen za našo literaturo, bo moral odkazati primerno mesto tudi pesnikovemu prevodnemu delu, ki je izredno obilno in raznolično in prav tako zanimivo in važno za presojo njegovega umetniškega dozorevanja in stremljenja kakor njegove originalne pesnitve. Župančiča prevajalca poznamo že tri desetletja, skoraj tako dolgo kakor pesnika. Dosegel je že davno zavidanja vredno višino prevodne umetnosti, ki nam sme veljati za vzor, kako naj prevajamo.

Tudi najnovejša Župančičeva prevoda, ki ju je založba Hram poklonila svojim čitateljem, sta odlični umetnini, ki v ničemer ne zaostajata za pesnikovimi originalnimi ustvaritvami. Balzacov Goriot nam kaže Župančiča mojstra proze, Molièrov Tartuffe pa mojstra vezane besede.

Oče Goriot, tragedija slepe očetovske ljubezni in otroške nehvaležnosti, spada med najboljša in najbolj značilna Balzacova dela; tu se nam odkrivajo v vsej krasoti pisateljev pripovedni talent kakor tudi temeljne poteze njegovega ustvarjanja: bogato, pestro, razgibano dejanje se odigra v dramatični plastičnosti v razmeroma kratkem času, osebe so prikazane živo in resnično, čitateljevo zanimanje se stopnjuje vzdržema do končnega razpleta.

Župančič se je poglobil v delo z vso resnostjo in vestnostjo, ki sta potrebni za vsak dostojen prevod. Ne prevaja suženjsko od besede do besede, od stavka do stavka, gre mu v prvi vrsti za povezanost podrobnosti v harmonično celoto. Zdi se, da na novo doživlja original ter ga po svoje prekvasi. Zato so njegovi prevodi povsod izredno jasni in izglajeni. Takšen prevod je resnična slovenska umetnina, iz njega zveni živa slovenska beseda brez sence tuje misli in tujega čuvstvovanja. Ko bi ne bilo tujih imen, bi imeli občutek, da beremo originalno slovensko knjigo, in vendar ni original nikjer popačen ali obledel, narobe, mestoma je Župančičeva beseda skoraj krepkejša kakor v originalu. Tako more prevajati samo zrel umetnik, ki je doumel avtorja do dna, ima bogate skušnje in razpolaga z vsemi pesniškimi in stilističnimi sredstvi materinščine, ki mu je prožen in občutljiv instrument za točno izražanje vseh potankosti originala. Poleg tega je Župančič sin Bele Krajine in zajema po mili volji iz bogate zakladnice narodne govorice; kar si morajo drugi često šele s trudom priboriti, to je dala Župančiču že rodna gruda s seboj na umetniško pot. Če naletimo tu pa tam na izraz, ki ni vsakomur takoj domač, to nič ne de. Quod licet Jovi —! Župančič ni kdorsibodi. Kar zapiše, je s tem skoraj že uzakonjeno in si smemo to mirno usvojiti, saj je zajeto iz zdravega vira, pa tudi dobro premišljeno in pretehtano; Župančič je klasik tudi v prozi, in od klasikov se moremo naučiti več kakor iz suhoparnih gramatik in učenih razprav.

V naslednjem hočem navesti nekatera mesta iz prevoda, ne morda, da bi hotel delo „kritikovati“, ampak le, da jih primerjam z originalom in pokažem nekaj tipičnih primerov, kako Župančič sloveni svojega avtorja.

Str. 10.: „... veselja željno mladost, vpreženo v delo“ (de la joyeuse jeunesse contrainte à travailler). — Str. 12.: „Tla v tej sobi so vegasta, spodnji del sten

je opažen.“ (Cette pièce, assez mal planchée, est lambrissée à hauteur d'appui. Župančič je napravil iz enega stavka dva, kar je v slovenščini mnogo lepše; *à hauteur d'appui* je poslovenil prosto s *spodaj*, točneje bi rekli morda za *moža visoko* ali kaj podobnega, vendar je tudi *spodaj* dovolj jasno.) — Str. 14.: „mačka... prede svojo jutranjo molitev“ (fait entendre son ronron matinal). — Str. 21.: „Temu znam jaz votek najti. (Ça me connaît.) — Str. 26.: „kruha še dolgo ne bom stradal“ (j'ai sur la planche du pain de cuit pour longtemps); — „kakor iz škatlice“ (si bien tiré à quatre épingles). — Str. 27.: „... obetala, da ji *nagovori baronico*“ (qu'elle lui *procurerait*...). — Str. 28.: „ter se sladkali s posebnicami“ (mangeant des friandises); — „njej se je zdel možak kot le kaj“ (elle le trouvait homme parfait); — „je bila *na svetu kakor butara*...“ (elle ressembla *parfaitement* à l'enseigne...); — „čeprav ji sicer ni šlo rado izpod palca“ (quoique peu donnante). — Str. 30.: „Poznamo mi take spake.“ (Je connais leurs frimousses.) — Str. 33.: „presneto nazaj!“ (Pestel) — „Lumara tretja“ (Et de trois; Župančič je izbral seveda namenoma bolj prostaško obliko *lumara* in je storil prav!). — Str. 44.: „... zaspal kakor polh“ (il finit par dormir à poings fermés). — Str. 45.: „*živ krst* se še ne gane v hiši“ (personne ne bouge); — „zdaj zdaj bo zaropotala“ (elle va faire son sabbat). — Str. 46.: „vsi so jo že na vse zgodaj pobrisali“ (ils ont tous décanillé dès le patron-jacquette); — „ta čudni svat“ (ce chinois-là). — Str. 48.: „lepa napitnina ti pade“ (tu auras un bon pourboire). — Str. 49.: „trepeče kakor šiba na vodi“ (elle tremble comme la feuille); — „vam pa noče odšteti dote“ (qui ne vous donne pas de dot). — Str. 51.: „starega *skrčenca*“ (le vieux grigou). — Str. 52.: „hudičevo lepa“ (furieusement belle). — Str. 53.: „saj nam ni do tega, da bi vam *dopovedali*“ (nous ne tenons pas à vous le *faire croire*). — Str. 54.: „Ni treba ne vem kaj soli, da človek vidi tej reči do dna“ (Il ne faut pas coudre deux idées pour voir clair là dedans). — Str. 57.: „doktor pravice in krivice“ (docteur en droit-travers). — Str. 64.: „človeku, ki mu ni zaupati orehove lupine“ (un de ces hommes capables de ruiner des orphelins). — Str. 81.: „... da jima rožice sadim“ (que je leur fais des phrases de coiffeur). — Str. 87.: „Drenove volje ste“ (de mauvaise humeur). — Str. 93.: „te zadnje dni se bo moral utrgati plaz“ (ces derniers jours... devaient précipiter la catastrophe). — Str. 99.: „Glej, da boš ta denar dobro obrnil“ (fais un bon emploi de cet argent). — Str. 112.: „če niste še obesili talarja na klin“ (si vous n'avez pas encore jeté la robe aux orties). — Str. 121.: „povedal mu je *na vsa usta*“ (crûment). — Str. 128.: „... da Evgen ni vedel kaj od čuda“ (au grand étonnement d'Eugène). — Str. 134.: „Najstrožja *svetopetka*“ (la plus sévère dévote). — Str. 135.: „Vse gre kakor po loju“ (Mes affaires sont en bon train). — Str. 140.: „mislim, da ji nisem bil čez voljo“ (je ne lui ai pas déplu); — „kaj vam to devetkam“ (je dis des bêtises); — „Njegova hči je mislila nanj kolikor na lanski sneg“ (n'a plus pensé à lui qu'au Grand Turc). — Str. 142.: „Vam moškimi je res kakor petelinu na gnoju“ (vous êtes comme des coqs en pâte). — Str. 146.: „Na svetu vojvoda in per“ (Tournure de duc et pair). — Str. 148.: „vzrasti mu mora greben“ (il devient fat). — Str. 159.: „Mladi gospodje, ki nosijo zvonec v družbi“ (les jeunes gens à la mode). — Str. 167.: „Skratka, name se je zanesti kakor na zlato vago“ (Enfin, je ne suis ni un pion ni un fou, mais une tour). — Str. 177.: „Same neprijetne mi robi“ (Il ne sait me dire que des choses désagréables). — Str. 178.: „Pijanec se spreobrne, kadar

se v jamo zvrne“ (Qui a bu boira). — Str. 182.: „Saj vam to ne bo narobe“ (Ça ne vous contrariera pas); — „ujeti nekaj toplote, ki žehiti od nje“ (de partager sa chaleur). — Str. 184.: „... da se *omuhavate* okrog njegove hčere“ (*feriez-vous la cour à sa fille*). — Str. 185.: „Bistroumke so kar pršele iz njega“ (Il fut pétillant de saillies). — Str. 194.: „... odprto roko“ (générosité). — Str. 196.: „... sta jo tudi dolgo potegnili“ (elles dormirent la grasse matinée). — Str. 198.: „Smrt pobira, pa nič ne izbira“ (La mort nous prend sans nous consulter). — Str. 199.: „Kakšno terno je zadela Viktorina!“ (Quel quine pour Victorine!); — „brez bora in božjaka“ (sans un sou). — Str. 200.: „stojite tam kakor *lipov bog*“ (... comme Baba). — Str. 204.: „tista s koso“ (la Camuse = smrt). — Str. 206.: „Danes ni s teboj črešenj zobati“ (Tu n'es pas dans tes jours de politesse); — „To ti je zaprlo sapo, gospod zalétel“ (Ça te la coupe, monsieur l'enfonceur). — Str. 234.: „Ali nas ima za božje volke?“ (Mais nous prend-il pour des imbéciles?). — Str. 239.: „... pekenskemu zapljunku“ (un homme fabriqué par l'enfer). — Str. 248.: „... je po njem“ (il est flambé). — Str. 278.: „ljudje, ki mi niso ne v peto ne v šesto“ (des sots ou des imbéciles).

Naj ti primeri zares vzornega slovenjenja zadostujejo, a naštetih bi jih mogli še mnogo, mnogo.

Tudi besedne igre, ki jih Balzac v tem delu nima malo, so se prevajalcu prav lepo posrečile, prim. str. 48.: „Na kaj se je spravil ta oče Goriot? — Nič spravil, vse bo zapravil“ (Il ne fait rien, il défait); str. 57.: „mrzorama“ in „mrzlorama“ itd. (froitorama, froidorama itd.); str. 186.: „Poiret bo pa model za Poireta“ itd.; str. 59.: „Kakšen organ? — Preiskovalni organ“ itd. Nekatero podrobnosti te vrste je prevajalec izpustil, tako na str. 12. za besedami „do lipove hladnice“, kjer gre za dialektično izreko besede *tilleul*, ali na str. 25., kjer pravi Balzac, da je Goriot izgovarjal besedo *armoire* kakor preprosti ljudje, namreč *ormoire*; Župančič bi bil gotovo našel kaj primernega v svojem bogatem besedišču, pa se mu menda ni zdelo važno, in tudi res ni bistveno. Tudi ostale stvari, ki jih je v prevodu izpustil, niso potrebne za razumevanje celote, n. pr. na str. 48., kjer so za stavkom „... ter iztrgal Krištofu pismo iz rok“ izpuščene besede „... sur laquelle il lut: A madame la comtesse Anastasie de Restaud“, ali na str. 195., kjer je za besedami „vsi so mu zvesto vdani“ izpuščen odstavek, v katerem Balzac razlaga rokovnjaški besedi *sorbonne* in *tronche* (glava); takšne stvari sme prevajalec brez škode izpustiti. Nasprotno pa Župančič zaradi večje jasnosti ali pa tudi samo zaradi blaglasja kako malenkost doda, n. pr. na str. 10.: „In vendar naletiš semtertja *tudi tam* na bolečine“, ali: „Hiša, kjer posluje *ta* preprosta penzija“ itd.

Da ne bom pel prevajalcu samo hvale, naj povem, da so nekatera mesta v prevodu tudi manj posrečena. Nekoliko neroden je n. pr. stavek: Kar se tiče drugih njegove okolice, so v pariškem vrvežu, *komaj so stopili* iz ulice Nove Svete Genovefe, pozabili starca ... (str. 36.); namesto *komaj so stopili* bi bilo prav in lepše „*toliko da so stopili*“ ali „*ko so stopili*“; *le type d'une beauté rêvée* ni „*tip nekakšne sanjave lepote*“ (str. 38.), ampak tip lepote, o kakršni je sanjal, ali tip lepote, kakršno je videl v sanjah. — „Ta kitasta vitkost ji ni jemala nobene prednosti“ — „*Cette finesse de nerfs* ne lui ôtait aucun avantage“ (str. 40.) je težko umljivo in slabo slovensko, bolje bi rekli n. pr.: „Vitkost njenih mišic je ni prav nič kazila.“ — *L'idémiste* ni človek, „*ki je vedno tuje besede ponavljal*“ (str. 50.), ampak človek, ki vsemu pritrjuje. — *Avec*

humeur se ne pravi „s humorjem“ (str. 67.), ampak nejevoljno, nataknjeno, muhasto. — „Tekmovanje med *dvema* sestrama“ (str. 86.): *dvema* je odveč, prav pa bi bilo *obema* (la rivalité des deux sœurs entre elles). — „Čeprav ga ni pobil s svojo težko pestjo“ (str. 96.) ni dovolj jasno, ker ne vemo na prvi pogled, koga ni pobil; original je mnogo jasnejši: S'il n'appliqua pas sa tape meurtrière sur l'épaule de cet homme... Da je napravil Župančič iz orehove mize (en bois de noyer) kostanjevo (str. 137.), to kajpak ni huda nesreča. — *Ici-bas* pomeni „na tem svetu, na zemlji“, ne „tu doli“ (str. 137.). — Ne vem, ali bo komu jasen stavek: Ako je doba, v kateri se ženska odteguje ljubezni, ponujala Rastignacu bogastvo svojih prvin, so ga prav tako drago stale, kakor so bile presne, kiselkaste in slastnega okusa (str. 164.). Ko bi vsaj namesto „prvin“ rabil Župančič „prvih sadov“ ali kaj podobnega, bi bila stvar že dokaj jasnejša.

Tudi nekaj slovniških spodrskov je ušlo prevajalcu izpod peresa, tako n. pr. — da ne omenjam podrobnosti, ki gredo morda na račun tiskarskih pomot —: Jaz vam dam svoje *ime*... vrnite mi ga čisto *belega* (str. 87.), ali: ... *zlato*, ki ga imajo menjaki *razstavljenega*... (str. 128.). Vendar so take nerodnosti razmeroma redke in ne pomenijo mnogo spricho velikih vrlin prevoda, ki je v celoti odličen in za slovensko knjigo lepa pridobitev.

*

Če je že „Goriot“ v marsičem bolj prepesnitev kakor prevod, velja to v polni meri o Tartuffu. Klasično delo, med najzrelejšimi Moliereove muze, je dobilo v Župančiču tudi klasičnega prevajalca. Prevod v vezani besedi zahteva od prevajalca ne le več spretnosti in znanja kakor prevod v prozi, ampak tudi pesniško dikcijo, obenem pa mu dovoljuje tudi mnogo večjo svobodo. Tako delo more opraviti dostojno samo resničen pesnik. Tartuffe je kot odrsko delo pri vzorni uprizoritvi še vedno zanimiv, toda za našo dobo vendar že nekoliko zastarel in po intrigi in razpletu naiven, kot literarna umetnina pa je v Župančičevi pomlajeni prepesnitvi še izredno svež in živ; založba Hram zasluži vse priznanje, da je izdala delo v obliki okusne in elegantne knjižice, ki jo bodo ljubitelji lepe literature prebirali z veseljem in užitkom.

Tartuffe pomeni višek prevodne umetnosti. Taka dovršenost preseneča celó pri Župančiču. Prevod je umetnina, ki v ničemer ne zaostaja za originalom, pa tudi ne za Župančičevimi izvirnimi pesnitvami; dikcija ni nič manj plemenita, stih ni nič manj zveneči in zaokroženi kakor na primer v „Veroniki“. Pesnik je pretil francoskega Tartuffa v novo, žlahtno kovino in ji dal nov blesk. Prevoda se je lotil zelo svobodno in širokogrudno, vendar ni storil avtorju nikjer sile; vsako misel, vsako ostrino originala najdete tudi v prevodu, toda v dognani, resnično slovenski obliki, ki učinkuje neposredno, kakor da je zrasla na domači grudi. Ko bi hotel pokazati vso lepoto prevoda, bi moral primerjati od začetka do konca stih za stihom z originalom — in to priporočam vsem, ki znajo dovolj francosko; strmeli bodo, do kake popolnosti se je tu povzpел naš pesnik. Tu mi seveda prostor ne dopušča tega, navesti pa hočem vendar vsaj nekatere klasične primere.

Str. 7.: Le stran, Flipota, stran od teh priskut.

Župančič je tu krepkejši kakor original.

(Allons, Flipote, allons, que d'eux je me délivre.)

Čemu bi še brez dna polnila sode:
nihče ne sluša pametnih besed,
brez spoštovanja vsak le svojo gode,
vaš direndaj je res narobe-svet.

(Oui, je sors de chez vous fort mal édifiée:
Dans toutes mes leçons j'y suis contrariée,
On n'y respecte rien, chacun y parle haut,
Et c'est tout justement la cour du roi Pétaut.)

povsod, kjer treba ni, imate nos.
(Vous vous mêlez sur tout de dire votre avis.)

- Str. 9.: ta plaščar, ki je bos pricepedrinil,
razcapan kot strašilo za v prosó ...
(Qu'un gueux qui, quand il vint, n'avoit pas de souliers
Et dont l'habit entier valoît bien six deniers.)
- Str. 12.: „Da, to so prav resnično Babilonci,
a slabo kuhajo ti babji lonci.“
(C'est véritablement la tour de Babylone,
Car chacun y babille, et tout du long de l'aune.)
Prevod in besedna igra sta prav posrečena.
- Str. 13.: On cacka svojega pozna do črev ...
(Lui, qui connaît sa dupe et qui veut en jouir.)
- Str. 15.: Kaj pa Tartuffe?
Tartuffe? Zdrav kakor dren,
ves čvrst in čil, rdeč, dobro rejen.
(Et Tartuffe?
Tartuffe? Il se porte à merveille,
Gros et gras, le teint frais, et la bouche vermeille.)
- Str. 16.: nemudoma zaril se v gorko perje
in vse do jutra ležal ko zaklan.
(Et dans son lit bien chaud il se mit tout soudain,
Où sans trouble il dort jusques au lendemain.)
- Str. 19.: resnico videz vam slepeč zakriva,
mož in njegova senca vam je isto,
ponarejen denar zlato vam čisto?
(Confondre l'apparence avec la vérité,
Estimer le fantôme autant que la personne,
Et la fausse monnaie à l'égal de la bonne?)
Vi, kajpak, ste častitljiv modrijan,
ki učenost kar iz rokava stresa!
(Oui vous êtes sans doute un docteur qu'on révère;
Tout le savoir du monde est chez vous retiré.)

- Str. 25.: Novica ta od ust do ust že leta,
— — — — —
Prišla je tudi meni do ušes,
vendar se mi je zdela s klina sneta.
(Vraiment, je ne sais pas si c'est un bruit qui part
— — — — —
Mais de ce mariage on m'a dit la nouvelle,
Et j'ai traité cela de pure bagatelle.)
O, kajpak, meni že ne boste peli.
(Oui, oui, vous nous contez une plaisante histoire.)
bosa je ta (il raille).
- Str. 26.: Kam pa ste mislili? Vi, taka glava,
zet pa berač!
(A quel sujet aller, avec tout votre bien,
Choisir un gendre gueux? . . .)
a mož, ki s prstom kažejo za njim,
si sam je kriv, če žena mu omahne.
(Et que ceux dont partout on montre au doigt le front
Font leurs femmes souvent ce qu'on voit qu'elles sont.)
- Str. 27.: Vodíla, da, za nos, pa prav pošteno.
(Elle? Elle n'en fera qu'un sot, je vous assure.)
- Str. 29.: da ženska vrača šilo za ognjilo
(Qu' une femme a toujours une vengeance prête.)
Prav. A dobiš jo tako, rezgetela,
da ti sam sveti Peter je ne vzame.
(Fort bien. Pour châtier son insolence extrême,
Il faut que je lui donne un revers de ma main.)
- Str. 31.: Ne smili se mi, kdor mevžá brez uma
(Je ne compatis point à qui dit des sornettes.)
- Str. 32.: Tak ženin z vsake kljuke se ne sname
(Le parti de soi-même est fort avantageux.)
- Str. 33.: Kaj tožite? Zdaj vam pojejo tičke
(Votre sort est fort beau: de quoi vous plaignez-vous?)
- Str. 34.: Nikoli ne objamem tega tesla,
zares, Dorina, rajša grem pod rušo
(Vois-tu, si l'on m'expose à ce cruel martyre,
Je te le dis, Dorine, il faudra que j'expire.)
- Str. 40.: No, vsak zaljubljenec je res pripaljen
(A vous dire le vrai, les amants sont bien fous.)

- Str. 42.: Kar tu udari božja me oblast
(Que la foudre sur l'heure achève mes destins.)
- Str. 43.: Se že poznamo, vi ste pravi tič
(Vous vous moquez: on sait vos transports ordinaires.)
- Str. 45.: Od vaše milosti mi duša sije
in prav, prav vsa se vam bo razodela.
(Et je ne veux aussi par grâce singulière
Que montrer à vos yeux mon âme toute entière.)
- Str. 52.: Molči, pasja kost! (Tais-toi, peste maudite!)
- Str. 58.: Vsak teh izgovorov, gospod, je brezov
(Vous vous payez ici d'excuses colorées.)
- Str. 59.: Res, čudim se kosmati vaši vesti,
da mogli ste sprejeti predlog tak
(J'admire seulement que sans confusion
Vous en ayez souffert la proposition.)
- Str. 61.: Tiho, vi! Kaj to se srači!
(Taisez-vous, vous! Parlez à votre écot!)
Jezik za zobe, pravim, drugači . . .
(Je vous défends tout net d'oser dire un seul mot.)
- Str. 72.: In trobil mi na uho je in trobil
(Et son raisonnement me vint persuader.)
- Str. 73.: Menda ste res zašili si rokav
(Vous voilà mal, au moins si j'en crois l'apparence.)
In jaz poberem tega nemaniča
(Et moi qui l'ai reçu gueusant et n'ayant rien.)
Naj vidijo, po čem je funt hudiča
(Et m'en vais devenir pour eux pire qu'un diable.)
- Str. 74.: vi pa ločite jedro od lupine
(Démêlez la vertu d'avec ses apparences.)
- Str. 75.: Svet koplje jamo čednostnim ljudem;
zavidneži mrjo, zavist ostane.
(La vertu dans le monde est toujours poursuivie;
Les envieux mourront, mais non jamais l'envie.)
- Str. 79.: da se z družino brž odpravite,
vso ropotijo tu pospravite
brez vsakega odloga in špetira.

(Un ordre de vuidier d'ici, vous et les vôtres,
Mettre vos meubles hors, et faire place à d'autres,
Sans délai ni remise, ainsi que besoin est . . .)

Ali ne posnema tu Župančič sijajno govorice sodnega sluge, osebe, ki se zaveda svoje važnosti in uradne avtoritete?

Naj ti citati zadostujejo. Mislim, da so dovolj zgovorni in da prav nazorno pričajo, kako verno in vendar kako svojstveno tolmači Župančič svoj original. Težko je tu najti mejo, kje neha Francoz sedemnajstega veka in kje začenja sodobni slovenski pesnik.

Pesniška oblika prevoda je ostala na višini klasične popolnosti originala. Aleksandrince, ki zvane našim ušesom nekoliko enolično, je prelil Župančič v dramatične peterostopne jambe. Te oblike se drži strogo in dosledno tudi tam, kjer razpade stih na več replik, prim. str. 7., vr. 13. in 14.; str. 8., vr. 1. in 2., 7. in 8., 12. in 13., 21. in 22.; str. 23., vr. 1. ss.; str. 24., vr. 5. ss., itd.

Rimo najdemo dosledno tudi v prevodu, samo da jo rabi Župančič nekoliko svobodneje (aa : bb ali pa tudi ab : ab, medtem ko ima original dosledno aa : bb). Župančiču zadošča rima za uho — in seveda tudi nam, prim. str. 58. brezov : posezal; str. 78. bil : pozabljiv; str. 81. prav : poslal itd.

Pesniške „licence“ si dovoljuje Župančič precej redko; tako piše po potrebah rime in metra *drugači* (str. 8.), *drugače* (str. 9.) ali *drugač* (str. 64.); *kedor* (str. 16.), *kedo* (str. 28.), *kdor* (str. 31.); *bdeti* (str. 16.), *htela* (str. 64.); zapeljivec : *rivec* (str. 28.) i. dr.; dva nepoudarjena samoglasnika v zevu mu štejeta za en zlog ali pa za dva, prim.: ki utegnejo nastati; nikdar ne uplahne (str. 26.); Vresničene ti bodo od te poroke (str. 27.); toda: bahanja s svojim je imenom prost; njegovemu uplivu prepuščeno (str. 26.) itd. *Fran Sturm*.

TONE ČUFAR: POLOM. Drama v treh dejanjih. Izdala založba „Ekonomska enota“, r. z. z o. z. Ljubljana 1934.

Tone Čufar je izšel prav iz delavstva. *Polom* je, če se ne motim, druga njegova knjiga. Prvo je izdal že leta 1928., in sicer realistično reportažo iz revirja *Februarska noč*, s katero pa ni uspel. Poleg tega pa je objavil v raznih delavskih kulturnih revijah tudi nekaj pesmi.

V drami ni novinec. Poznajo ga že razni delavski odri, ki so uprizorili več njegovih iger iz življenja industrijskega delavstva. Tudi snov za igro *Polom*, ki jo iz neznanega vzroka čisto neupravičeno imenuje drama, je vzel iz delavskega okolja.

Vsebina je na kratko tale: V manjšem industrijskem kraju je podružnica podjetja „Kremen“, katero vodi upravnik Brum, človek, ki se je povzpел na to mesto po zaslugi lepote svoje žene, katero pa zdaj goljufa s svojo tajnico Olgo. Družba „Kremen“ je prišla zaradi ponesrečenih borznih spekulacij svojega predsednika v denarne težkoče, da ne more izplačati delavstvu mezd, poleg tega pa mu jih hoče še v bodoče znižati. Zato posreduje med podjetjem in delavstvom zastopnik Delavskega zaščitnega urada Rojnik. Toda Rojnik dela samo zase. Za delavstvo se zavzame le toliko, kolikor je to v njegovo osebno korist. Njegovo dvoličnost je izpregledal delavski zaupnik Jurman, kateremu se naposled posreči, da ga pred delavci razkrinka. Rojnik se odpelje v avtomobilu z ljubezni željno Brumovo ženo Melito in tako se je delavstvo iznebilo škodljivih mešetarjev med seboj in kapitalom.